



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 600/2021-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek [REDACTED]

[REDACTED],
zastúpených Advokátskou kanceláriou ONDRUŠEK & PARTNERS s. r. o., Kocel'ova 25, Bratislava, proti postupu a rozhodnutiu mestskej časti Bratislava-Rača č. 11652/2281/2021/ŠU-Bš z 22. júla 2021, postupu a rozhodnutiu mestskej časti Bratislava-Rača č. 11346/2282/2021/ŠU-Bš z 23. júla 2021, postupu a rozhodnutiu mestskej časti Bratislava-Rača č. 11548/2283/2021/ŠU-Bš z 23. júla 2021, postupu a rozhodnutiu mestskej časti Bratislava-Rača č. 11293/2280/2021/ŠU-Bš z 23. júla 2021 a postupu a rozhodnutiu mestskej časti Bratislava-Rača č. 11516/2284/2021/ŠU-Bš z 23. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci

1. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rodičia maloletej dcéry podali žiadosť o jej prijatie do piatich materských škôl v Bratislave pre školský rok 2021/2022. Riaditelia všetkých materských škôl maloletú dcéru neprijali z dôvodu nedostatku kapacitných miest. Proti uvedeným rozhodnutiam podali rodičia odvolanie. Mestská časť Bratislava-Rača ako orgán príslušný na prejednanie rozhodnutia o odvolaní potvrdil prvostupňové rozhodnutie materských škôl.

2. V dôsledku neprijatia maloletej dcéry do materskej školy je sťažovateľka nútená sa celodenne o dcéru vo veku jej troch rokov starať a nemôže sa tak vrátiť na pracovný trh. Dôsledkom je okrem iného zníženie príjmu rodiny o plnohodnotný plat lekárky a porušenie jej základného práva na slobodný výber povolania (čl. 35 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky). Sťažovateľka napadnutým rozhodnutiam vytýka nedostatočné odôvodnenie, prečo uprednostnili iné deti mladšie ako 5 rokov, a tiež nedostatočnú transparentnosť. Mestská časť Bratislava-Rača v napadnutých rozhodnutiach neskúmala ďalšie skutočnosti ani existenciu dôvodov uvedených v napadnutých rozhodnutiach riaditeľov materských škôl. Tiež uviedla, že jedine Materská škola [REDACTED] zverejnila podmienky na prijatie dieťaťa do materskej školy pre školský rok 2021/2022. Zo štúdie, ktorú sťažovateľka priložila k ústavnej sťažnosti ako prílohu, vyplýva, že „*dodatočný rok výlučnej domácej starostlivosti, namiesto dochádzky dieťaťa do materskej školy, mal negatívny dopad na budúce vzdelávacie výsledky detí a ich uplatnenie na trhu práce*“. V závere sťažovateľka uviedla, že nevyčerpala všetky dostupné prostriedky nápravy s ohľadom na dôvody hodné osobitného zreteľa [§ 132 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

3. Na základe uvedeného sa sťažovateľky domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na prácu podľa čl. 35 ods. 3 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (ďalej aj „medzinárodný pakt“), práva podľa čl. 15 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej aj „charta“), základného práva na vzdelanie podľa čl. 42 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 13 ods. 1 medzinárodného paktu, práva podľa čl. 14 ods. 1 charty, práva podľa čl. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva podľa čl. 28 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a práva podľa čl. 17 ods. 1 písm. a) Európskej sociálnej charty. Tiež navrhli prikázať mestskej časti Bratislava-Rača zabezpečiť dostatočne kapacity v materských školách a priznať náhradu trov konania.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Predpokladom úspešného uplatnenia námietky porušenia základných práv a slobôd v konaní pred ústavným súdom je doručenie podania vo forme ustanovenej § 40 zákona o ústavnom súde, ako aj splnenie všeobecných a osobitných náležitostí ustanovených § 34 ods. 1, § 39 ods. 3 a 4, § 43 a § 123 zákona o ústavnom súde a ďalších procesných podmienok vyplývajúcich z § 55, § 124 a § 132 zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak to ustanovuje tento zákon v § 132 ods. 2 alebo § 142 ods. 2.

6. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

7. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

8. Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú fyzickú osobu alebo právnickú osobu namietajúcu porušenie svojho základného práva. Preto každý musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, má požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (I. ÚS 189/07).

9. Správnou žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy podľa § 177 ods. 1 Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“).

10. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľky v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k vyčerpaniu právnych prostriedkov uviedli: *„aj napriek nevyčerpaniu všetkých dostupných vnútroštátnych prostriedkoch nápravy s ohľadom na dôvody hodné osobitného zreteľa...“*. Z uvedeného je evidentné, že sťažovateľky nevyčerпали všetky právne prostriedky, ktoré im priznáva zákon na ochranu ich základných práv, čo potvrdili aj v doručenej ústavnej sťažnosti.

11. Podľa citovaného ustanovenia § 177 ods. 1 SSP majú sťažovateľky k dispozícii správnu žalobu na preskúmanie napadnutých rozhodnutí.

12. Ak zákon podmieňuje prípustnosť sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľkám na ochranu ich práv, tak o to viac je podmienkou prípustnosti sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľky namietajú, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (III. ÚS 1/04). Vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľkám na ochranu ich základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých sú sťažovateľky oprávnené podľa osobitných právnych predpisov, neznamená samotné podanie oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom (IV. ÚS 177/05, IV. ÚS 180/2010).

13. Sťažovateľky nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a rozhodovacej činnosti ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinné postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľkami ovplyvniť. Všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 Civilného sporového poriadku). Iba za predpokladu, že sťažovateľky vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešné, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017, I. ÚS 465/2019).

14. Sťažovateľky sa domáhajú ochrany svojho základného práva na účinný prostriedok nápravy na ústavnom súde. Ochranu týmto právam mohli reálne poskytnúť príslušné orgány v konaní

o odvolaní, prípadne neskôr správne súdy v správnom súdnom konaní iniciovanom sťažovateľkou (§ 177 a nasl. SSP).

15. Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť je podaná predčasne. Právomoc správneho súdu poskytnúť ochranu sťažovateľkám pred tvrdeným zásahom do ich označených práv je primárna, a to bol zároveň dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre nevyčerpanie účinných prostriedkov nápravy [§ 56 ods. 2 písm. d) spolu s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde].

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2021

Robert Šorl
predseda senátu